

Mál nr. 428/2020**M og
V vegna slysatryggingar launþega A hjá V****Ágreiningur um hvort M hafi verið launþegi hjá A á slysdegi.****Gögn.**

Málskot mótttekið 17.12.2020 ásamt fylgiskjöllum 1-23.

Bréf V dags. 18.01.2021 ásamt fylgiskjali.

Viðbótarathugasemdir M, dags. 22.01.2021

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 17. október 2018 hafi M fallið um fjóra metra niður af þaki, og slasast alvarlega. M hafi tilkynnt V um slysið í nóvember 2018 og V samþykkt greiðsluskyldu úr slysatryggingu launþega A með tölvupósti dags. 14. janúar 2019. Hafi V í framhaldi tekið til við gagnaöflun og á grundvelli hennar hafi V greitt M dagpeninga vegna tímabundinnar óvinnufærni út júlímánuð 2019. Þá hafi V óskað eftir örorkumati á M og samkvæmt matsgerð, dags. 12. febrúar 2020, hafi varanleg örorka hans verið metin 40%. Hinn 17. mars 2020 hafi V svo tilkynnt M að bótaskyldu væri hafnað þar sem ósannað væri að M hefði verið starfsmaður A á slysdegi. M hafi þá sent V yfirlýsingu frá A þar sem fram kom að M hefði verið starfsmaður hans á slysdegi en þrátt fyrir það hafi V ekki hnikað frá afstöðu sinni.

M fellir sig ekki við þá afstöðu og telur að gögn málsins sýni fram á að hann hafi verið starfsmaður A á slysdegi, m.a. komi það fram í tilkynningu frá A og í skýrslu Vinnueftirlitsins, en þar segi m.a. að A hafi tilkynnt um slys á starfsmanni sínum. Þá liggi fyrir staðfesting A þar sem fram komi að M hafi verið ráðinn til starfsins hinn 15. október 2018 og upplýsingar um launakjör hans liggi fyrir. Þá hafi M sérstaklega komið til landsins þremur dögum fyrir slysdag til að hefja störf hjá A. Ekki hafi hins vegar verið talin þörf á að gefa út launaseðil eða gefa laun M upp til skatts þar sem hann hafi aðeins verið að störfum í klukkustund er hann varð fyrir slysinu. Það breyti því ekki að vinnusamband hafi verið milli A og M enda ljóst að M hafi verið að störfum á umræddu þaki í þágu A þegar hann varð fyrir tjóni. Þess utan sé höfnun félagsins of seint fram komin, sbr. 1. mgr. 94. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004. Í þessu tilviki hafi liðið 14 mánuðir milli þess sem fallist var á bótaskyldu og þar til henni var hafnað, en eðlilegt sé að miða frest til þess við nokkra mánuði. Öll gögn hafi þannig legið fyrir hinn 14. janúar 2019, og jafnvel þó fallist yrði á að V hafi ekki kallað eftir lögregluskýrslu um slysið fyrr en 16 mánuðum eftir að það átti sér stað verði M að bera hallann af slíkri vanrækslu enda hefði verið unnt að kalla eftir skýrslunni mun fyrr. Þess utan séu upplýsingar í lögregluskýrslunni misvísandi og stangist á við önnur gögn í málinu, en þar komi ranglega fram að M hafi verið undirverktaki hjá verktakafyrirtækinu X, en A hafi í raun verið undirverktaki hjá því fyrirtæki. Þar sem V hafi greitt M dagpeninga mánuðum saman hafi hann svo jafnframt mátt ætla að gagnaöflun félagsins væri lokið og bótaskylda þess óumdeild.

Í bréfi V til nefndarinnar segir að það hafi ekki verið fyrr en matsgerð barst félaginu hinn 12. febrúar 2020, að í ljós kom að A og M eru bræður. Í kjölfar þess hafi V ákveðið að skoða málið betur og kalla eftir frekari gögnum, en almennt sé það ekki gert nema að gefnu tilefni, enda ríki ákveðið traust milli V og viðskiptavina þess. Ljóst sé af fyrirbyggjandi skattagögnum að M hafi aldrei fengið nein laun frá A, þrátt fyrir að eiga sjálfstæðan, kjarasamningsbundinn rétt til dagvinnulauna í þrjá mánuði frá vinnuslysi. Þá sé ekki samræmi í frásögnum um hver umsamin tímalaun M hafi átt að vera, auk þess sem í lögregluskýrslu komi fram að M hafi á slysdegi verið verktaki en ekki launamaður. Þá megi ráða af skýrslu Vinnueftirlitsins að tveir starfsmenn hafi sinnt sama verkefninu á slystíma. Slysatrygging launþega A taki til A sjálfs og eins launamanns, og bendi það enn til þess að M hafi verið verktaki sem hafi verið ráðinn til að sinna ákveðnu verkefni en ekki launamaður hjá A. Þá sé slysatrygging launþega kjarasamningsbundin en ekkert liggi fyrir um aðild M að stéttarfélagi, sem sé forsenda þess að umrædd vátrygging taki til slyss hans. Sé samkvæmt framansögðu ekki sýnt fram á að ráðningarsamband hafi verið til staðar milli A og M. Þá mótmælir V því að 94 gr. laga um

vátryggingarsamninga leiði til þess að V hafi glatað rétti sínum til að hafna bótaskyldu, enda taki ákvæðið aðeins til þess þegar ábyrgð er sannarlega fyrir hendi en er takmörkuð eða felld niður. Í þessu tilviki hafi bætur hins vegar verið sóttar með sviksamlegum hætti og bótaréttur aldrei verið til staðar og eigi ákvæðið því ekki við.

Í viðbótarathugasemdom M er því hafnað að M hafi verið verktaki enda séu þær bollaleggingar V örökstuddar, og augljóst sé að ummæli í lögregluskýrslu séu á misskilningi byggð. Þá sé túlkun V á 94. gr. laga um vátryggingarsamninga röng og ekki í samræmi við fræðiskrif og dómaframkvæmd. Hefði V því þurft að tilkynna um það mun fyrr teldi það sig laust úr ábyrgð á grundvelli upplýsinga sem fram komu í lögregluskýrslu. Þá er því hafnað að það sé skilyrði fyrir því að bótaskylda sé til staðar að launþegar greiði til stéttarfélags, enda komi slíkur áskilnaður hvergi fram í skilmálum V, heldur segi þar að vátryggður sé launþegi hjá vátryggingartaka. Með vísan til gagna málsins sé það sannað að M hafi á slysdegi verið launþegi hjá A og sé bótaskylda því fyrir hendi.

Álit:

Ekki verður ráðið af gögnum þeim sem liggja fyrir nefndinni að skriflegur ráðningarsamningur hafi verið gerður milli A og M. Þá verður ekki ráðið af upplýsingum frá Skattinum að M hafi haft neinar launatekjur hér á landi árið 2018, þrátt fyrir að gera megi ráð fyrir að launamenn eigi rétt á veikindalaunum verði þeir fyrir vinnuslysum. Þá liggur ekki fyrir að greitt hafi verið í lífeyrissjóð eða til stéttarfélags vegna starfa M. Af vátryggingarskírteini slysatryggingar launþega A má svo ráða að hún nái til tveggja einstaklinga, þ.e. A sjálfs og eins starfsmanns. Af skýrslu Vinnueftirlitsins, dags. 31. október 2018, sem liggur fyrir nefndinni, má hins vegar ráða að samstarfsmaður M hafi einnig verið að störfum á þakinu, en M hafi ásamt honum verið að vinna að uppslætti á skýli yfir þakglugga. Verður því ekki annað séð en að tveir menn, auk A sjálfs, hafi komið að umræddu verki. Verður samkvæmt öllu framansögðu að líta svo á að M hafi ekki verið launþegi A á slysdegi, og verður ekki talið að sýnt hafi verið fram hið gagnstæða með gögnum, en telja verður að yfirlýsing A, dags. 24. ágúst 2020, um að M hafi verið launamaður hjá honum hafi takmarkað sönnunargildi án frekari gagna er styðji við hana. Hafi verið um hefðbundið vinnusamband að ræða verður jafnframt að telja röksemdir þær sem þar koma fram um ástæður þess að ekki hafi verið gefinn út launaseðill vegna starfa M frekar haldlitlar. Hvað varðar tilvísun M til 94. gr. laga um vátryggingarsamninga, þá verður ekki séð að hún eigi við um ágreining aðila. Hún kveður vissulega á um að vátryggingafélag þurfi að senda tilkynningu um að það telji sig laust úr ábyrgð að heild eða hluta án ástæðulauss dráttar, en gildissvið hennar takmarkast við það þegar félagið hyggst bera slíkt fyrir sig á grundvelli XIII. kafla laganna um almennar forsendur fyrir ábyrgð félagsins. Verður ekki séð að V byggi rétt sinn á neinu ákvæði þess kafla, og verður því ekki talið að það hafi glatað rétti sínum til að hafna bótaskyldu, sbr. 2. mgr. 94. gr. laganna, og með hliðsjón af atvikum öllum verður sá réttur heldur ekki talinn fallinn niður vegna tómlætis. Samkvæmt framansögðu telst M því ekki eiga rétt til bóta úr slysatryggingu launþega A.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr slysatryggingu launþega A hjá V.

Reykjavík 9. febrúar 2020.

Sóley Ragnarsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson lögmn.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.